

HADITERMÉNY

NAPJÓ

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-ter. I.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1 50 K.
3 óra	3 K.	3 óra	4 50 K.
6 óra	6 K.	6 óra	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

NEM KELL

törvénnyel előírni a magyar népnek a hadikölcsön jegyzését, csak meg kell magyarul mibenlétét, célját. A haza jóléte a mi jólétünk is, mindenki, aki önmagát szereti és félti, aki hazáját szereti és szíve vagyónát megmenteni akarja, akinek szíve és esze van, részt kell, hogy vállaljon a nemzet szent és igazságos ügyének megvédésében, mert minden egyes jegyzés közelebb hozza a békét, közelebb hozza a viszontlátást a harctéren küzdő véreinkkel. Van-e köztünk egy is, aki nem óhajtaná véreink visszaérkezését, a mielőbbi békét? Avagy jobban szeretnők a pénzt testvéreink, gyermekeink életénél, egészségénél?

Az a kislelkű zsugori, aki tőkét rut önzéssel kuporgatja, míg embertársai életüket és vérüket adják a haza szabadságáért, gyáva és hazaáruló és oly büns mulasztást követ el, mint a zászló alól megszökö katoná. Hogy tud majd a küzelemből magát szivtelenül kivonó szemébe nézni a győzelemtől sugárzó arccal visszatérő bátor harcosaink?

Becsületbeli kötelessége a jegyzés minden itthon maradt nő hazafinak és nevét most örök időkre feljegyezheti az állam könyvébe. A nép szívéhez fog nőni a papir, családi kincs lesz majd az és emlékeztetni fogja a késő unokákat is arra, hogy atyjuk vagy nagyszülei a nagy időkben, mikor a haza iránti szent kötelesség parancsolta, ott voltak és nem álltak félre akkor, mikor mindnyájunknak el kellett menni. Most, midőn a haza kérés szóval fordul hozzánk a végcél előtt állva, annyi szenvedés dus gyümölcse vár reánk, nem fogjuk cserben hagyni legendás hírű hőseinket.

Legyünk mindnyájan egy-egy apostola nemzetünk szent ügyének, hogy megnyugvással mondhatjuk, egy morzsával mi is szolgáltuk a hazát. Segítsük mindnyájan megnyitni

a tulipános ládákat, keltsük életre az eldugva heverő holt tőkéket és az apró fillérek milliókká dagadva, hozzásegítenek bennünket a békét hozó győzelemhez, visszaadják nekünk a harctéren küzdő szeretteinket.

Háború.

Találkozás a bolgár előőrsoekkel.

A középhatalmak csapatainak előőrsei Brzapalánknál már találkoztak a bolgárokkal. A helységet, amely nem esik messze a román határszélétől, a három szövetséges csapatközösen szállta meg. Óriási fontossága van ennek a létszám kisebb jelentőségű eseménynek, hiszen kezdete ez annak a nagy összekötő vonalnak, amely a szövetséges birodalmakat, Németországot, Ausztriát, Magyarországot, Bulgáriát és Törökországot közvetlenül fogja összekötni. Egyesenes érinkezés van a mai naptól kezdve Ostendétől Konstantinápolyig, meg van az átjáró és a szövetség ereje csak ezután fog mutatkozni igazán, véges végig az egész hosszu, megdönthetetlen vonalon.

A szerb harctér.

Visegrádtól keletre csapataink elragadták az ellenségtől a Dobrunj határszéli falu két oldalán levő magaslatokat.

Kövess gyalogsági tábornok hadserege az ellenséget a Grn Milanovától északra fekvő hegy-sébe szorította vissza. Osztrák-magyar csapatok szuronnal ütték ki az ellenséget Topolában levő hadállásából.

A Morava mindkét partján előnyomuló német hadsereg a Racától délre levő magaslatot elfoglalta és a Mlaváig felfelé nyomul előre.

Az Orsova csoport bevonult Brza-Palánkába.

Kladovóban tizenkét nehéz szerb löveget, nagymennyiségű löszerkészletet, valamint élelmiszereket és ruházati felszereléseket zsákmányoltunk.

A Negotintól nyugatra küzdő bolgár csapatok helyreállították az összeköttetést az osztrák-magyar és német csapatokkal.

Az olaszok

a tengeremléki harc vonal ellen intézett támadásokat már nem folytatták oly nagy tömegű ember és löszér igénybevételével, mint a csata előző napjain.

A Krn-hadállás elleni több támadás a kezdetén nem jutott

tal. A toleminál híd fö ellen intézett támadásokat, mint eddig, visszautasítottuk. A Pjava-szakra időnként dobpergésszerű tüzserégi tűz zúdult. Globonánál egy támadást visszavertünk. Plavnánál az ellenség gyalogságá már képtelen volt előrenyomulni.

A doberdói fensik ellen intézett tüzserégi tűz lényegesen csökkent. A Dolomit-harcvonalon még mindig támadnak. Az ellenség erős csapatainak a Col, di Lana és a Sieff-nyereg ellen intézett előretörései meghínsultak.

Karácsony a harctéren.

Közeledik a második Karácsony, a mely fiainkat a családi otthonról messze a rideg lövészárokból találja. Ünnepeketünk-e ni itthonlévők Karácsonyt anélkül, hogy gondolatuk, szeretetünk és ajándékunk feljőik, hozzájuk ne szállana?

És hadd tudják meg mentül előbb, hogy nekünk csak egy lehet az idén ünnepeink Isten fiának a születése estélye, ha rájuk nézve is ünneppé tudjuk avatni szeretetünk adományával.

Mert attól, ha az ő szívük a miénkkel szeretetben összedobban: attól, ha lelkes önfeláldozó hősiességük tüze a a karácsonyi örömtüzekkel versenyt lobog, attól, ha a mi imádságunk értük az égbe, gondolatunk hozzájuk szállván gyöngéd megemlékezéssel, elevenen érzik honvédó nagy munkájuk erkölcsi erejét és acélos karjuk, acélos szívük, acélos elszántságuk félelemmel borítja el ellenségünket: attól rebben föl. És jusszon eszünkbe, az ő rettenetes lövészárkaikból a fehér galamb szájában az olajággal, meghozza majd a világnak az óhajtott az áldott békét.

Ezért fordulunk a magyar közönséghez, mely büzögőbb mint bárki a világon, a nemzeti jótékonyosság oltára körül áldozásban.

Nemcsak a magunk magyar gyermekeiről van szó. Nagy karácsonyi testvériség lesz az idén: a magyar, az osztrák, a német, a bolgár s a török, akik együttesen dolgoznak a világtragédia nagy végénél a Balkánon, mind bele vannak foglalva ebbe a magyar nemzeti Karácsony ünnepébe.

Ki nem akar ebben közülnk résztvenni?

Jőjjön tehát mindenki: kezdjük meg az adományozást a harcosok karácsonyára.

Gabonarekvirálás maximális áron alul.

A Haditermény r-t. részére felajánlott gabonamennyiségek még mindig igen jelentéktelenek és jöllehet a szabadvásárlási jogosultság terminusa már rég lejárt, a termelők nagy része még mindig visszatartja a gabonát és jobb időköt, illetve jobb árakat vár. A szabad vásárlási jogosultság intézményéről kiderült, hogy egyik legfőbb okozója volt a maximális árak túllépésének és a gabonamennyiségek visszatartásának. A törvényhatóságok a mult keserűségeknek megismétlődésétől tartva, minden feltételt elfogadtak és a bizonyosoknak, akiknek egy része a H. T. bizománya volt, a maximális áron felül is adtak vásárlási megbizást.

Ezzel ugyszólván minden törvényhatóság területén demonstrálták, hogy maximális áron felül is lehet a kormányrendeletek ellenére büntetlenül eladni. A H. T. ez ellen ugy védekezett, hogy bizonyosoknak megiltotta, hogy a H. T.-n kívül másnak is vásároljanak, a törvényhatóságoknak pedig, a melyek e miatt panaszra jöltek, azt ajánlotta, hogy a maximális árak túllépése nélkül maga a H. T. fog a szükséges gabonavagy lisztmennyiségek beszerzéséről gondoskodni. A bizománysok nagy része e filalom után többé nem foglalkozott szabadvásárlásokkal, egyes törvényhatóságok azonban folytatták a szabadvásárlást a maximális árakat túllépő feltételek mellett. Ez a helyzet még ma is tart és szakértők szerint elsősorban ezért nem jön forgalomba maximális áron elegendő mennyiségű gabona.

A keleti országok termésének behozatata még jó pár hétig eltarthat és így csak a rekvirálás az egyetlen lehetőség, amely kihozhatja a gabonát a termelő magtáraiból és biztosíthatja az egész országot, hogy az idén a tavalyi kukoricanyomorúság nem fog megismétlődni. Hiba és visszaélés egyformán történt, de még minden zavar ellenkélhető, ha kellő időben megfelelő szigorral fog a kormány mindenkivel szemben, termelőkkel és spekulánsokkal szemben egyaránt fellépni.

A Haditermény r-t. illetékes helyen ismételtelen rámutatott arra, hogy kizárólag a rekvirálás segíthet a mai lehetetlen helyzetben és ugy tudjuk, hogy már a legközelebbi időben a kormány részéről meg is törté.

nik a gabonakészletek rekvirálása. A rekvirálás nagyon rossz üzlet lesz a termelőknek, mert nem maximális áron, hanem a maximális áron alul fogják a rekvirálást végrehajtani.

Harctéri levél.

II.

1915. okt. 11.

Egy hűvös, hideg napon kellemes hírt kaptam a kapitányomtól. El kellett mennem egy kicsit körülnézni, hogy mi újság odát a taljánoknál. En mint olyan fiu, aki örül a vakmerő vállalkozásnak, egy közlegényi társaságban elindultam izgatott utamra. Az öreg, aki velem jött váltig, azt hangoztatta:

— Tüzmeister ur, hozzon ám valami enniválót!

En rá se hederitettem, mert szentül meg voltam győződve, hogy még délre otthon leszünk. Nem vittem fehért a pisztolyomom kívül semmit magammal. — Elindultunk reggel 4 órakor és jó fél órai menetelés után, nagy füstelhőt láttam a mélyből felszállni. Természetes, amint észrevettem, azonnal leugródtam a köves útra és nem tudtam merre menjünk. Ha vissza megyünk, okvetlen meglátnak bennünket, ha előre megyünk, még jobban kitesszük magunkat a veszélynek és kísérom szavára hallgatva, a sziklák ut egyik mélyedésében huztuk meg magunkat. Kezdtém kellemetlenül érezni magamat, mert talán 60 méterre egy

olasz hulla feküdt és rettenetes bűz volt mindenütt. Fájt a fejem, behuiztam egészen a köpenyembe, gördöltem, így nem fogom érezni, de még így sem volt jó. Bele kellett tehát nyugodnom sorsomba és várni kellett.

Távcsövön láttam, hogy a taljánok kávét főznek és nagy sürgés-forgás volt a deckungok mögött. Mellettem kuporodott a „vén sas” a kísérom, ki már megjárta az összes harcterekeket és oly bszantó nyugalmmal ült, mintha otthon a ház előtti lócán ülne.

— Azután itt nem is lehet rágyujtani? — kérdezte.

— Nótára igen, de csak halkan, ellenben pipára nem, mert az nem tanácsos. Meglátnak bennünket és akkor végünk van.

— Tüzmeister ur, akkor keressünk valami más helyet, mert én sokáig nem birom ki.

— Nem lehet, de várjunk csak, talán a mantli alatt lehet.

Elbujt az öreg a mantli alá, pipázott boldogan, igazán még én sem láttam a füstöt, mind lenyelte, vagy talán ki se eresztette a szájából. Jó negyed óra múlva előbujt és intett, hogy én vagyok most a soron, addig majd ő figyelhettem is. Engedtem is a kérésnek és alábujtam a mantli alá és elszivtam egy cigarettát.

A mantlín keresztül hallottam, hogy morfondíroz az öreg:

„Ézek bizton meglátnak, mert az a gémlábu talján nagyon figyel.”

Előbujtam és kinéztem a szikla repedésén. Előttünk vonult el egy olasz trén rettenetes káromkodá-

sok között, mert szegény kis lovak nem tudtak már menni ezen a meredek úton. Piros hajnal lett és mi még mindig ott kuporodtunk. Kezdték a mieink löni az olasz állásokat. Kitérően láttunk minden lövést, innen a szikla mögül. Az utat végiglőtték a mieink. Az előttünk elhaladó trén 4 utolsó lovát egy gránátunk úgy sodorta le az utról, hogy ivben repült le. — Nem lesz jó mulatság, ha mi is kapunk egy tust a saját ágyunkból. De szerencsére nem volt semmi baj. Elmúlt a déli 12 óra, mi még mindig nem tudtunk mozdulni. Ehes voltam rettenetesen, tegnap este óta nem ettem semmit. Délután 4 óra volt, már kezdtem fájni a havon, az éhségtől pedig alig láttam; lehetett talán délután 6 óra, mikor az öreg elővett a köpenyéből egy konzervet és egy darab komiszkenyeret. Hálás pillantást vettem az öregre, mikor megláttam a köpenyből előkerült drága dolgokat, de mekkora volt a csalódásom, mikor felbontottam a dobozt.

— Ez jéghideg — mondom az öregnek — nem lehet ezt megenni.

— Várjon csak a tüzmeister ur, éjféltájon így is jó lesz!

Ez alatt az öreg nekiült és elfogyasztotta a marhagulyás „fagylalt” felét, a másik felét meghagyta nekem. Bizony egy óra múlva én is megettem az utolsó csöppig. Nem is tudtam, hogy milyen jó a marhagulyás-konzerv.

Kezdték sötétedni; ekkor már az én kedvem is visszatért és mindig az járt az eszemben, hogy

nemsokára „otthon” leszünk a párolgó feketekávé mellett. Az öreg csak gugzsolt mellettem és örökre azon törte a fejét, hogy mikor mehet már szabadságra. Vigasztaltam, hogy: ne féljen öreg, karácsonyra otthon leszünk és többet nem kell visszajönnünk ezekre a havas „kupacokra.” De ő csak nem akarta elhinni, nem bízik az öreg már a jó Istenen kívül senkiben.

Mikor 9 órakor elindultunk; annyira meggémberedtek a tagjaim, hogy alig tudtam menni. Hamarosan, kuszva, mint az indlának, hazaértünk és otthon alig győztünk a sok kérdésre válaszolni. Leadtam a jelentést a kapitányomnak, hogy körülbelül milyen irányban és távolságban láttam az olaszokat; ő nem szólt semmit, csak intett, hogy mehetek.

Kezdték bántani a dobot, talán nem feleltem meg küldetésemnek. Boszusan bementem a „vacokba” és lefeküdtem. Alig 10 perc múlva hallom ám, hogy mind a két ágyunk csak úgy szórja a tüzet. Rengett alattam a föld. Rövid idő múlva bejött hozzám a kapitány és azt mondta:

— Most már nyugodtan alhatnál ott is, ahol tegnap és ma taljánok voltak, mert azokat átküldtük az örök béke honába!

Kolb Alajos.

— Bojtorjánhajsze sz korpásodás, hajhullás ellen kitűnően bevált szer: üvege 1 kor. 20 fillér. Kapható Szűts Róbert Magyar Korona gyógyszerárban Kossuth u. sarkán.

TÁRCA.

A háboru, mint a vallásos öntudat erősítője.

Irtá: Py.
III.

A léleknek a háboru okozta szenvedés közepette nagy erőssége már az a tudat is, hogy a menyországot érdemeljük meg könnyeinkkel. De a vallás még másik három tényezővel is erősíti a lelket.

a) Az a tudat, hogy halottunk legjobb helyen, az örökboldogságban van. Mesét mondok. Téli éjszákán gyermeke halálós ágyánál ül az édesanya. Jön a halál s tova rohan a gyermekkel. Az anya nem tudja utolérni a halált, elveszti nyomát. Keresztúthoz érve egy csipkebokrot talál. A csipkebokor tele van hóval és jégscappal. Az anya megszólítja: mond, merre vitte a halál gyermekemet. Ha átölelsz, kebledre szorítasz és ott melengetsz mindaddig, míg le nem olvadnak a jégscapok rólam, úgy mondom meg, merre vitte a halál gyermekedet. Az anya megtette a csipkebokor kívánságát. Keble vérzett, mert összeszurkálta a bokor tövise, de nem gondolt

rát — tova rohan a halál után. Utjában egy tóhoz ért. Kérdi a tavat: nem láttad-e gyermekemet a halált. A tó válaszol: ha ideállsz a part szélére s addig sírsz, míg szemeidet bele nem sírod vízembe, hogy ott gyöngyszemekké váljanak, nem mondom meg, merre ment a halál. Az anya megtette. Tovább megy, s elér egy-várhoz, mely előtt egy öreg ősz megtört termétű anyóka állt őt. Az anya megszólítja. Az anyóka felel: ez a halál vára, ide vitte a halál gyermekeid. Ha kiscseréled szép fekete hajad az én hajammal, sugár termeted az én megtört alakommal, fiatal arcod az én ráncos öregasszonyos arcommal, beeresztelek s megmutatom, hol van a gyermeked. Az anya megteszi. A vár udvarán a megijodott portásnő-két szál virágot tép. S bűvös bájjos mozdulatokkal odavarázsolja az édesanyának a tóba belesírt két szemévilágát.

A gyermeke keresésében megöregedett édesanyát odavezeti a kuthoz, beledobja a két virágzálat s a két gyöngyszemet, mire az édesanya egyszerre látni kezd. Két országot lát-maga előtt: egy küzdőt s egy végtelen boldogot. A boldogok országában ott látja gyermekét, amint összetett kezekkel épen rája tekint és így könyörög: anyám, hagyj

engem itt. Az édesanya fölegyenesedik, férfias erő sugárik arcáról, most vette észre, hogy a halál a legnagyobb jót tette vele, mert a legboldogabb helyre vitte gyermekét. (Andersen). E mese nem történt meg. Nem szóal meg a csipkebokor, a tó és halál várának kapusa; de rengeteg édesanyának és hitvesnek járta át szívet a háboru miatt a tör, sokan sírják ki szemeiket, sokan lesznek a fájdalom sulya alatt megtört öregekké — s a hit világa, az a tudat, hogy halottunk egy boldogabb hazában van, kiegyenesíti őket, férfias erővel tölti el lelküket.

b) Második erősség az imádság. Az eltikádt virág, a nyári eső után újra éled. Krisztus Urunk az olajfák hegyén összerokadt, de az imádság felemelte: bátran indult a szenvedések elé. Szt. Péter gyöngye, egy szolgától is félt, megtagadja az Urat, de később, mikor az Ur lelke érinti a haláltól, sem riád visza. Az sima a lélek tavaszi esője, az Ur lelkének közvetítője.

c) A vallás nem más, mint egy élet feloldozása a földöntúli eszményekért. Vallásos lélek rá van nevelve az eszményekért hozandó áldozatokra. A haza is eszmény: könnyebben bírja az áldozatot, ki egyébként is eszményért él.

Befejezésül elég ennyit írnom: kinek hite van, győzelmes lélek,

ki imádkozni tud, az erős lélek. A hit ezen ereje nincs meg egy filozófiában, egy életfelfogásban sem, ez teszi igazi nemzeti fentartó tényezővé.

Megjegyzem, van egy eset, melyben a háboru Isten akarata. Az ifju népek fejlődő életenergiával vannak ellátva. Ez tért, dicőség, uralmat akar. A virág nyílik, a fa, fűszál, gyermek nő — a nemzet is nőni akar. Nemzetek fiatalos energiája nem rosszakarat: az ifju, életerős nemzeteknek joguk van az öreg, korhadat fa helyét elfoglalni. Az öreg fát is fejszével vágják ki. A nemzeti energia Isten alkotása, fejlődése, virágzása Isten akarata, a korhadat nemzetek kivágása Isten gondolata. Ez esetben a háboru Isten akarata. Ha kérdezed, miért választja az Ur a kiirtásnak ezt a kinos módját — idézem újból a Háboru Lelkét: a tücsök is botránkozik. Ha a mai világháborút veszem, azt úgy tekinthetem mint a józan, okos és ifju német kultura harcát az angol-francia fölényvel. E harc megtisztítja a német kulturát — hisz ott sem fenéig tejtél — a józanasabb németkultura kiszorítja a kiált francia felfogást és akkor „tört szívek romjain, megtört lelkek omladékain új idők zászlaja fog lengeni.” (Háboru Lelke 38. old.)

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

HIREK.

Naplójegyzetek.

* Mint nélkülözhetetlen, ifjhon vivom a háborút s mint agglégény, rendszerint éjfel felé szoktam hazabörtörkálni a lövészárokból. Akarom mondani a kávéházból. Tehát hétfőn éjfel is így történt. Hazarek a kapuhoz, rámszólt a villanylámpa, amely épen a kapu mellett van, hogy ma nem voltam pontos, máskor a tizenkettő veresekor mindig megérkeztem, most pedig egy óra van már. Méregbehozott a szemtelensége s a legérzékenyebb oldalát kezdem ki.

Jóles hallgatni te mocskos sötétség, rivalltam rá. Már megint nem világítasz s még épen te beszélsz, kivételesen a barátaid világítanak, te még akkor is vak vagy. Megérdemelned, hogy lésszelek a falról s gazdáddal együtt utilaput kössék a talpadra. Hiszen nálád még a fagygyertyya is többet ér. Az én villanylámpa barátom még világítalább lett a lehorodásomra. Nagyon restelte a dolgot s kezdte mentegetni magát, hogy ő nem tehet arról, ha nem világít.

Már a gazdájának is telefonált, hogy operálja ki belőle a vismajor, de hát ha rá sem hederít. Hazudsz te akasztófavirág, rivaltam rá ismét, nem telefonáltál te a gazdádnak, hiszen akkor már nem gyötörne a vismajor. A te gazdád ki nem állhatja a vismajor. A telefonos kiasszonyt kérdeztem meg? Na jó, de ha hazudtál, leültek a házunk faláról.

Rohantam a telefonos hölgyhöz s a szemtelen lámpának igaza volt.

Kedd éjfel, szerd' éjfel, a szokott időben megyek haza. Az én villanylámpám erősen lapul, meg se mukkan. Szégyenli, hogy még mindig nem ég, de legalább nem látom. Roppant resteli, hogy gazdája kutyába sem veszi. Vegre megsajnálta, s vigasztaltam, hogy ne vegye a lelkére annyira a dolgot, sok kollegájával megtörtént ez már s azok se vágták magukat a flaszterhoz.

* Egy pár új csizmával találkoztam a minap az utcán. Gögösen feszelt egy nebuló vállán. Búskeségét eleinte arra magyaráztam, hogy valószínűleg azért hordja oly magasan az orrát, mert még a vállon van és nem a lábón. Nem akartam vele szóbaállni, mert sohasem tartottam jóbarátomnak, csak a cipőkkel szoktam komázni. Ismerve ezen ellenszenvemet, a nevetlen csizma szólított meg engem. Jó napot cipős ur, mondja ő. Boszszantott a konfidenskedése. Ugy tettem, mintha nem hallanám. Az arcátlan csizma, pedig még csak tíz éves lábra való volt, tovább froclizott. Hogy érzi magát három koronás cipős ur? Engem vegyen meg tintanyalagató. Hallgass te ripók, rivallok rá, hétforintos bagaria népséggel, szóba se állok. Mit, hét forint? Aztán még maga nem áll szóba velem? Talán megfordítva. Huszonöt forint ötven, tudja, különben tintanyalagatónak még az áramat sem mondom meg. Annak ugy sincs annyi pénze. En termelőruházat vagyok. Kénytelen voltam faképnél hagyni a sértegető csizmát. Otthon azonban igazat adtam neki. Beláttam, hogy egy ötvenegy koronás kölyökcsizma tényleg hencceghet.

* Sehogy sem tudtam, az éjfel elaludni. Már nagyon sokat hánykolódhatam az ágyban, mert végre a szeneládám tartalma is megso-kalta s megkérdezte: mi bajod van jó gazdám? Talán bizony nagyon bevacoráztál? Meglátszik szenecském — mondottam neki, hogy nem magyar vagy, hanem a becstelens német szövetségess hazájából kerültél ide hozzánk. Magyar ember nem terheli meg a gyomrát még délben sem, nem este. Nem úgy van ám édes szenecském itt, mint nálátok. Nálunk csak a Hitelbankoknak jut zsiros vacsorára. Csak légy egy ideig a körünkben, majd tapasztalni fogod. Jó gazdám — mondja a szemem — ezt igazán nem értem, hiszen ti termelték még nekünk is, aztán ti koplálnátok? Erre már igazán kíváncsi vagyok. No majd meglátod, hogy így van. Kétféle, — folytatja az én szénbarátom — hogy megtapasztalhasam, hiszen nem sokára el fogsz engem égetni. Látod jó szenecském, vigasztaltam, ebben is tévedsz. Nem fogsz te oly gyorsan elégni. Takarékoskodni fogok veled, mint az aranyporral, vigyázzok reád, mint a szemem világára. Ugyan-ugyan, miért tartogatnál engem, hiszen én olcsó portéka vagyok? Három koronát se érnek mázsánként. Édes szenecském te csak otthon vagy ilyen olcsójános, nálunk te most hét korona felé utazol, most már belátod, hogy vigyázni fogok reád. Mit? En itt a duplánál is nagyobb vagyok? ugrik ki dühében a ládából, akkor jó gazdám, tényleg ne égecs el, hanem — vágj a szállítom-nak a fejéhez.

* A szabadkőművesek hivatalos lapja tulajdonképen még szeretné nyerni a magyar népet a maga veszésnek induló ügyé számára. Valami Csizmadia Sándor levitézlett szociálistával, akinek az apja nem csizmadia, hanem szenzálygnyök vagy szatócs volt valahol, írta a népbolondító cikkeket népbolondító külsővel. De, hogy az egész mesterkedés csak jól felfogott üzleti kérdés, mutatja az a körülmény, hogy a Világ még mindig izgat a magyar parasztok és agráriusok ellen. Nem nyíltan, hanem csak a cikkek alján, ahol sorban a naponkint hozza, hogy a magyar agráriusok háborus évi tiszta haszna négy száz-husz millió korona. Persze arról, hogy a kedves fájrkonzállítóknak mennyi a háhorus tiszta haszna, még egyetlen sort sem írt a Világ. Es mégis reméli, hogy a magyar nép felül nagyképu farizeuskodásának s beáll jobbagynak és adófizetőnek a szabadkőművesek szives engedelmével.

* Az élelmiszerek drágasága mellett mindjobbban elviselhetetlené lesz a fuvardrágaság. Mivel nincs elég igavonó állat, a fuvarosok megfizethetetlen fuvararakat kérnek. Egyik vidéki építő előadása szerint egy fuvaros olyan árért szállított részére betonnak való vegyes kavicsot, hogy a két lovas szekérral egy nap alatt 110 K-t keresett. Talán a hatóság mégis tehetne ez ellen. Emeljék fel a mostani rendkívüli időben a fuvardíjat, mint a bérkocsisoknak fellemelték, de ne hagyják teljesen a fuvaros kénye-kedvére, hogy úgy nyuazzák a közönséget, ahogy akarják.

* A múlt évben, mikor az el-lenség az ország határain állott, egyesek félelmükben, ami váltópénzt csak meg tudtak kaparintani maguknak, azt mind összeharásolták és nemcsak odáhaza a láda fiában, hanem a harisnyaszárban gyűjtötték össze, de még sokan el is ásták, vagy úgy elrejtették, hogy ki tudja, talán majd évszázadok múltán kerülnek felszínre, elérkeltelenedve. A pénzeldugás, sajnos, még mindig tart, amely nagyrészben abból magyarázható, hogy az ország tulajdonképen gazdálkodódi, akik eddig idehaza a pénzt is kezelték, most hadja vannak. Idehaza pedig az asszonyok maradtak, akik sohase kezelték pénzt és most a kezükhöz begyűlt összeget még inkább maguknál tartják. Minden eszközzel kell oda kell hatni, hogy a lakosság a most magánál tartott váltópénzt vegye elő rejték helyéről és bocsássa forgalomba. Elsősorban rendezze abból mindenki az adósságát, másodsorban helyezték el gyömölcszóleg a pénztézetekben, ahol sokkal jobban megőrzik, mint odahaza. Legjobban tennék az ilyen korlátozott emberek, ha a most eldugott pénzüket hadiköztönbefektetnék. Ott legalább nagyszerűen jövedelmező üzleteket is csinálnának, amellet még hazafias munkát is végeznének.

— Követésre méltó példa. A törökbálinti róm. kath. iskolaszék az iskolánál működő tanító részére 500 koronát szavazott meg drágasági pótlék címen.

— Ujmisés áldása Alcsuton. Bukovics Imre fejérmegyei áldozópap, ki vasárnap Budapesten az erzsebetvárosi plebánián tartotta primiciáját, szerdán az alcsuti udvari kápolnában mondott szent misét, amelynek végzetével az ujmisés pap áldásában részesítette Klotild, Mária, Erzsebet főhercegnöket és a nagyszámban megjelent ájtatos híveknek.

— Hindenburg-ezred vesztesége. A 280-ik számú veszteségi lapstromban a 69. gy. e. tisztjei közül szerepelnek az elesettek között: Bleyer György hadapród, Brunkala Imre tart. hadnagy, Fleischhammer Károly tart. zászlós, Komáromi Mihály e. é. ő. A megsebesültek között: Bodor Ferenc zászlós, Gáspár Sándor tart. zászlós, Halász József, tart. hadapródjelölt, Weimann Ödön tart. hadnagy. A hadifogságba jutottak között: Eicher Jakab tart. hadapród, Kövér György főhadnagy.

— Orosz fogságból. Vincze Gyula a 17. honvégyalagezred vitéze meg a múlt évben harcra került, ahonnan ez év január 11-én adott utóljára életelt magáról. Kilenc hónapig semmit sem tudtak róla hozzátartozói, míg most október 13-án levelezőlap érkezett tőle Szibériából, amelyen tudatja, hogy orosz fogságba került.

— Halottaknapli koszorúmegváltás. Dr. Eisenbart Károly halottaknapli koszorúmegváltás címén 10 K-t adományozott.

Székesfehérvár szab. kir. város

APOLLO-színháza.

PÉNTEKEN és SZOMBATON

! Vigjátékestek !

WALDEMAR PSILANDER

első fellépése az új évadban

Ne játszs a tüzzel.

Vigjáték 3 felvonásban.

Az örült költő, (Nodiskvigjáték.)
Tévedni emberi dolog, (vigjék.)
A hat matrózfiu, (vigjáték.)
Eiko hadihiradó 52. szám, (akt.)

Előadások fél 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárva-házra. Kende Béláné Sárszent-mihályról koszorúmegváltás címén 20 koronát, Szakolcza Lajos 5, Tar Antal zászlós pedig 10 koronát küldöttek ugyanazon címen a Fejérmegyei Naplóhoz a dr. Prohászka Ottokár hadiárva-házra. — **Magyarffy Zsuzka (Sárkeresztúr) gyűjtőjén** a hadiárva-házra a következők adományoztak: Magyarffy Zsuzka 5, Viktor József 3, Jankovics György, Dombi János 2—2, Heinrich József, Halász István, Jung Lajos, Tabi Mihály, Kis István, Úlcz Mihály, Király József, Szabó József, Ilos Mihály, Magyar János, László István, Kleber Ferenc 1—1 koronát, Májor András 80, Szemelkai Kálmán, Szabó István, Skultéti Ferenc, Fekete János, Hartl Teréz 60—60, Tólos Irénke, Káti András, Madarusz János, Gaspar József, Szabó Imre, Horváth József, Szabó István, Tóth István 40—40, Bánócki Mihály 20, Hujber István 10 fillér és Eklér Mihály 2 kor. Összesen 33-30 K-t. A beküldött összegeket rendeltetési helyére juttatjuk.

— **Gyászhir.** Radics György, Öreg-utcai lakos, 79 éves korában hirtelen elhunyt. A boldogult egyfolytában 30 esztendőig, mint városi biz. tag képviselte a felsővárost, általános tisztelgetés és szeretetnek örvendett mindenütt s halála nagyszámú családját gyászba borította. Temetése csütörtökön d. u. 4 órakor volt az Öreg-utcai gyászházban.

— **A burgonyaszükséglet biztosítása.** A burgonyatermelő vármegyékben előreláthatólag már most nagyobb arányokban megindul az eladó burgonyakészletek összeváltása és elszállítása. Azon vidékek tehát, amelyek területén a közönség burgonyaszükséglete fedezve nincsen, sürgősen gondoskodniuk kell arról, hogy a lakosság ételmezésére szükséges burgonyát idejében biztosítsák, mert az eladások és elszállítások oly mérvűek lehetnek, hogy az ételmezéshez szükséges burgonya beszerzése később lehetetlenné válik.

— **Gyógyíthatatlan, vagy nem feltétlenül kórházi állású igénylő betegek kórházba szállításának tilalma.** A belügyminiszter figyelmezteti a községek előjáróságait, hogy a vármegyei Szent György kórházba, de általában valamennyi kórházba a háború tartalma alatt gyógyíthatatlan betegségben szenvedőket egyáltalában nem, más betegeket pedig csak abban esetben lehet felvenni, ha orvosi vélemény alapján a műtéti beavatkozás, vagy feltétlenül kórházi ápolás szükségessége igazolva van.

— **A szerb internáltak egymás között.** A mi szerb internáltjaink csak gondoskodnak arról, hogy néha-néha hírt halljunk róluk. Az alábbi eset arról szól, hogy ezek a diszpéldányok egymást meglópták. Korsztics Voiszláv sabáci illetőségű internált feljelentette a rendőrségen Masics Radoszláv és Kristynszky Sándor szintén szerb internáltakat, hogy ellopták a nadrágját, amelynek zsebében 144 korona volt. A jeles társaság között rendőrség fog igazságot szolgáltatani.

— **Hadifoglyok magánosoknak.** A hadügyminiszter megengedte, hogy hadifoglyok a gazdasági munkák végzésére ezentul kivételesen közönségesnek és magánosoknak is 10 és 20 főből álló csoportokban kiadassanak illetve a régebbi feltételek szerelött tartásával számuk tízre lesz áttitassék.

— **Katonaság részére szállított zab után fizetendő pótdíj.** A hadügyminiszter megengedte, hogy kisebb termelőknek az ételmezesi rak-tárak helyiségeibe közvetlenül beszállított zabnál, még a maximális áron felül, ténylegesen kimutatott házhozszállítási költségek fejében métermázsánként legfeljebb egy korona kifizetessék.

— **Közönségnyelvívítés.** Mindazoknak, kik felejtethetetlen jó férjem, illetve édesapánk Csurgai Horváth György temetésén megjelentek, vagy fájdalmunkat bármilyen módon enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton halás köszönetünket. *Örv. Csurgai Horváth Györgyné és családja.*

— **A hadseregnek.** Rauth Antalné fémét küldött a Fejérmegyei Naplóhoz a hadsereg számára.

— **Ülések a városban.** Az igazolóválasztmány a virilitást nevezteket szombat délelőtt 9 órakor tartandó ülésén fogja felülvizsgálni; folyó hó 29-én délelőtt pedig a pénzügyi szakosztály fog ülést tartani.

— **Nem lesz szénkéng.** A földmívelésügyi miniszter leirabban értesítette a szénkéngraktárak felügyelőségét, hogy a szénkénggyárak a kén teljes hiánya miatt az idén semmi szénkénget sem tudtak termelni, így a folyó évben a raktárak részére szénkéng nem küldhető.

— **Az Apollóban pöntek és szombatra hirtetett „Szólik a nóm” című szkeccs,** mivel a borus időjárás miatt új filmfelvételeket elkészíteni nem lehetett, bizonytalan időre elhalasztott. Ha kedvező derűs időben az új filmek Szalkay Sárkával és Szalkay Lajosset elkészülnek, a vidám tárgyú nagyszerű szkeccs az Apollóban újra műsorra kerül.

— **Ha valaki igazán szépét akar látni, nézze meg ma az Urániában „Hesperia Hercegnő” című főúri drámát.** A kinematografia ilyen szép és csodás filmet még nem produkált. Ne zavarod meg felebarátod mézesheteit, szintén egy elsőrangú kacagató vígjáték. A színház kellemesen fűtve van.

PIUMIÉ kávébehozatali SZÉKESFEHÉRVÁR
:(PARÁTOR ÉPÜLETÉN):
Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávénapgyörköldé! Telefon 250.

SZÍNHÁZ.

Az első Psylander-premier. „Ne játsza a tüzzel.” (Szerelmi játék 3. felvonásban. A Nordisch Films Co. tulajdonságban. Bemutatja pönteken és szombaton az Apolló Színház.)

Más helyen már megemlítettük, hogy az Apollóba hirtetett kinemaszkeccset — az elkészült filmfelvételt nem tudván elkészíteni — későbbi napokban adják elő. Hogy a közönségnek mégis kellemes estét szerzen az Apolló igazgatósága, elsőrangú slagermüsort állított össze, melyen Psylander idei első filmszereplésében mutatkozik be. „Ne játsza a tüzzel” a címe a vígjátéknak, mely arra ad alkalmat Psilandernek, hogy kettős szerepben tegyen vizsgát határozott, nagy művészi haladásáról, amivel még bámuló híveit is meglepi. Psylander mindjárt egy-keltós vígjáték szerepében, a gróf és a gazdatiszt szerepében tesz ósztatlan hódítást. Első-sorban persze a mindvégig lebilincselő vígjáték hősnőjét, a bárónőt

hódítja meg, megkapóan kedves vigjátéki ötlettel és mindazzal, mi színészi mivoltának velejárója, és a mik révén mindenkor is biztos meghódítója volt a közönségnek. Meg kell említenünk, hogy ezen első Psilander filmmel egyidejűleg első-rangu Nordisk vígjátékok egészültek ki az Apolló műsorát. Jegynk előre válthatók Krausz Verona dohánytözsdejében.

APRÓHIRDETESEK.

Bárminemű eladásnál és vételnél a legelőszérűbb és legelőcsőbb az apróhirdetéseken hirdetni. Egyszeri apróhirdetés két sorig 40 fillér, vastagabb betűkkel 80 fillér. Minden további sor 10 fillér. Apróhirdetéseket mindenkor előre fizetendő és a megjelent apróhirdetéseket után igazoló lapokat senkinek sem küldünk. Hirdetési helyek bérleténél nagyobb áremegemlények vannak. Hírszöveg között rendez betűkkel a hirdetés soronkint 40 fillér, vastagabb betűkkel 60 fillér. Olyan hirdetéseket, amelyek a közérkölcset sértik, vagy bármi okból a sajtótörvénnyel ellenkeznek, nem közlünk. Ezen kikötés a nyilrtéri hirdetésre és nyilatkozatokra is vonatkozik.

Igen szép nemesített fajú krizantim-tövek és virágcsokrok, nürnbergi édes torna, nagyszemű ribiztermő bokrok, bőtermő málnatövek, téli saláták és nemes eperpalánta és vörösrépa kapható Széchenyi utca 26. szám alatt.

Butorozott szobát konyhával a háború tartalmára keresek. Cím káretik Horváthné és Rónainé papírkereskedésbe-Kossuth utca.

Rokkant katonák jó keresetben juthatnak. Cím a kiadóvitalban.

Fizetással tanulót felvesznek: Rudbányai posztókereskedő.

Videkről apróhirdetéseket a legelőszérűbb postautalvánnyal földadni. A postautalvány szelvényén a szöveg könnyen elír. Lehet levélben is akkor a hirdetés árát bélyegeken küldjük. Eredeti ókmányokat oly ajánlatokhoz, amelyek jellegű hirdetésekre vonatkoznak, nem tesek mellékelni, mert ezekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

Telefon 233. — Tefon 233.

Csütörtökön és pönteken október hó 28 és 29-én

a szezon legrészebb újdonsága

HESPERIA HERCEGNŐ

Főúri szerelmi dráma 3 felv.

PÓTKÉPEK:

1. Ne zavarod meg felebarátod mézesheteit, vígjáték 2 felv.
2. Vetélytársnő, életkép.
3. Kézről-kézre, humoros.
4. Hadi-egészségügyi kiállítás.

Előadások este 7 és 9 órakor.

KÖZGAZDASÁGI Bank és Takarékpénztár

tudatja üzletfeleivel, hogy a hadikölcsönök jegyzését f. hó 30-áig (szombatig) bezárólag lehet csak a

97.10 koronás arfolyamon jegyezni. Ezen időn túl 1915. november 17-ig bezárólag a hadikölcsönök arfolyama 97.40 K.

Jegyzéseket a legelőnyösebb feltételek mellett eszközli a

Közgazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t.

Az első és második 6%-os hadikölcsön szelvényeit mai naptól kezdve bárkinek is DIJMENTESEN váltja be az intéző pénztára.